

حوزه معاونت درمان

عنوان : سیاست آموزشی بیماران و همراهان سال ۱۳۹۹				
تاریخ ابلاغ:	تاریخ آخرین بازنگری:	تاریخ بازنگری بعدی:	تعداد صفحات:	شماره کد:
۱۳۹۹/۰۴/۲۲	۱۳۹۹/۰۴/۱۰	۱۳۹۹/۰۴/۱۰	۴	MNP-WI-03

دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان به منظور یکسان سازی و هدایت مسیر آموزش به بیمار ، سیاست های زیر به شرح ذیل تهیه و تدوین مینماید

آموزش به بیمار فرآیندی است بیمار محور، مبتنی بر نیازهای ابراز شده توسط پزشک و بیمار برای کمک به بیمار جهت تصمیم گیری مشارکتی و آگاهانه در مورد بیماری که برای کنترل و کنار آمدن هر چه بهتر با بیماری اجرا می گردد.

دربگیرنده تمام فعالیت های آموزشی است که برای کمک به بیمار و خانواده اش برای تصمیم گیری آگاهانه در ایجاد بستر مناسب جهت ارتقای سلامت جامعه و تامین خدمات بالینی مطلوب با استفاده از سرمایه های انسانی متعهد و تکنولوژی به روز جهت پاسخگویی به نیازهای جامعه می باشد.

❖ اهداف کلی:

- ارتقاء سطح سواد سلامت بیماران و خانواده های آنان و توانمند سازی بیماران و خانواده و مراجعین به بیمارستان، به خود مراقبتی و پیشگیری از شیوع و انتشار بیماری از بیمار به سایر اعضای خانواده و جامعه در بیماری های واگیردارمانند : کووید ۱۹
- ارتقاء سطح علمی و توانمند سازی کارکنان پرستاری جهت ارائه خدمات آموزشی ، مشاوره ای موثر به مددجویان و همراهان

❖ اهداف اختصاصی :

- افزایش دانش ؛ نگرش و مهارت بیمار و خانواده در زمینه اجرای برنامه خودمراقبتی
- تهیه ساختار هماهنگ جهت کلیه بخش های درمانی جهت آموزش به بیمار /مددجو و خانواده و سایر گیرندگان خدمت.
- اجرای فرایند آموزش و مشاوره به بیمار /مددجو و توانمند سازی کارکنان نیروی پرستاری به شکل هماهنگ و سازماندهی شده کنترل و نظارت بر نحوه اجرای خدمات آموزشی اثربخش به بیماران /خانواده /مددجو در کلیه بخش ها.
- استفاده بهینه از فضاهای درمانی و مشاوره ای در ارتقاء سطح سواد سلامت مراجعین و بیماران.
- کاهش موارد بستری مجدد بیماران بدون برنامه ریزی قبلی طی یک ماه پس از ترخیص(بیمارانی که با برنامه ریزی قبلی برای ادامه سیر درمان مراجعه می نمایند و نیز بیماران روانپزشکی، شیمی درمانی و دیالیز شامل این تعریف نمی شوند).
- کاهش هزینه های بستری
- بهبود شیوه زندگی و کیفیت زندگی
- ارتقاء رضایت بیمار و خانواده از خدمات درمانی
- افزایش توانایی در تصمیم گیری جهت ادامه درمان

❖ گروه هدف در واحد آموزشی بیمار :

- بیماران بستری در بیمارستان و خانواده آنان

❖ چارچوب تعیین نیازهای آموزشی :

- نیازهای آموزشی بیماران با توجه به نوع فعالیت تخصصی و سطوح دانش گیرندگان خدمت و مراقبتهای مورد نیاز در بخشهای مختلف بر اساس بیماری های شایع بخش/ خدمات هر واحد، توسط کار گروه آموزش به بیمار بامحوریت سوپروایزر آموزش سلامت شناسایی و اولویت بندی شده و پس از تایید مدیر پرستاری و پیگیری تامین امکانات، اجرایی می شود.

حوزه معاونت درمان

❖ اولویت نیازهای آموزشی بیماران / همراهان:

در بدو بستری براساس (نوع فعالیت تخصصی بخش، سطوح دانش گیرندگان خدمت و محدودیتهای آنان، مراقبت های پرستاری و خود مراقبتی مورد نیاز) تعیین، برنامه ریزی و در گزارش پرستاری و کاردکس ثبت می گردد و به شرح زیر می باشد:

- ۱- حداقل های آموزش های بدو ورود به بیماران توسط پرستار وی پس از خوش آمد گوئی و معرفی خود. شامل:
 - آشنایی با بخش و فضای فیزیکی و قوانین و مقررات بخش و نحوه احضار پرستار (نرس کال)، دستبند شناسایی، منشور حقوق بیمار، انجام فرائض دینی، کار با تجهیزات مرتبط مثل کنترل تخت، نحوه استفاده از زنگ اخبار، اصول ایمنی، پوشش مصوب پرسنل و شرح وظایف آنها و بهداشت فردی، تفکیک زباله و بهداشت بخش، سرویس بهداشتی و برنامه درمانی بیمار است.
 - در ابتدای بستری بیمار فرم SMART به بیمار / همراه توسط پرستار وی داده شده و از آن ها درخواست می گردد تا زمان ترخیص هر سوالی در طول بستری در زمینه آموزش نیاز دارد از کادر درمانی مرتبط براساس دستورالعمل ترخیص ایمن سوال نماید و در فرم مربوطه یادداشت نماید.
- ۲- حداقل موضوعات عمومی و خودمراقبتی آموزش به بیماران در طول بستری شامل:
 - شیوه و روند درمان و انجام پروسیجرها، تستهای تشخیصی و پاراکلینیکی و آمادگی های قبل از آ
 - رعایت موازین بهداشتی و تنفسی برای بیماران مبتلا به کوید ۱۹
 - افزایش آگاهی بیماران در مورد عوارض احتمالی سیر بیماری و روش برخورد با عوارض
 - پوزیشن مناسب بیمار در بستر با ذکر دلایل
 - محدوده/ محدودیتهای فعالیت فیزیکی با ذکر دلایل
 - مراقبت از خود و مدیریت درد
 - نحوه مراقبتها/ محدودیتهای حرکتی با ذکر دلایل
 - رژیم های غذایی مختلف (بیماران سرطانی، بیماران مبتلا به کوید ۱۹، بیماران کلیوی، دیابت،)
 - فیزیوتراپی و حرکت درمانی
 - دیریت استرس و بهداشت دست
 - ملاحظات و مخاطرات مصرف داروهای با هشدار بالا، مشابه و لزوم توجه به دستورات پزشکی
 - ارایه آموزشهای خود مراقبتی به بیمار به منظور
 - پیشگیری از خطر زخم بستر و سقوط در بخش
- ۳- ارایه آموزش خاص از بدو بستری و تا زمان ترخیص طبق تشخیص سرپرستار و پرستار رابط آموزش با محوریت سوپروایزر آموزش سلامت و براساس معیارهای تعیین شده در کمیته آموزش سلامت به برخی بیماران مانند: {سالمدان، کودکان، بیماران که با تعبیه وسیله خاصی (مثل سندفولی، درن، مش، کاتتر شریانی، تراکیوستومی، سوند معده، پلاتین) ترخیص می شوند، بیماران مبتلا به کوید ۱۹، بیمارانی که نیاز به آموزش احیا دارند، بیماران مزمن (سرطانی، آسمی، قلبی، دیابتی، فشارخونی، سکنه مغزی و...) و بیماران نیازمند به استفاده محلول گاوژ (توجه: تا زمانی که بیمار و همراهش توانایی انجام مراقبت را پیدا کنند، آموزش ها ادامه پیدا کند)
- ۴- جهت آموزشهای عمومی و خود مراقبتی حین ترخیص به بیماران با روش SMART که شامل آموزشهای حین ترخیص و مراقبت در منزل و نحوه مراجعات بعدی و پیگیری های آزمایشات و استفاده از داروها و سوالات بیمار است. به بیمار/همراه وی آموزش داده و فرم SMART تکمیل شده توسط بیمار/همراه به منزل برده می شود.

حوزه معاونت درمان

- پروتکل SMART برای ترخیص ایمن بیماران، شامل:
- علائم و نشانه ها (Signs) : علائم و نشانه هایی که باید به آن توجه شود .
- داروها (Medications): سوال یا نکته مبهمی درباره داروهای مورد نیاز، شرایط مصرف، عوارض جانبی و زمان مصرف داروها
- زمان ویزیت بعدی (Appointments): پس از ترخیص اگر نیاز به پیگیری و مراجعه مجدد به بیمارستان باشد باید مورد توجه قرار گیرد و زمانبندی آن با بیمار و خانواده آن هماهنگ شود .
- نتایج (Results): ممکن است در زمان ترخیص جواب برخی آزمایش ها هنوز آماده نباشد و یا نیاز باشد پس از ترخیص آزمایش خاصی انجام شود که باید با بیمار و خانواده وی هماهنگ شود تا پیگیری لازم صورت پذیرد .
- داروها (Medications): سوال یا نکته مبهمی درباره داروهای مورد نیاز، شرایط مصرف، عوارض جانبی و زمان مصرف داروها
- زمان ویزیت بعدی (Appointments): پس از ترخیص اگر نیاز به پیگیری و مراجعه مجدد به بیمارستان باشد باید مورد توجه قرار گیرد و زمانبندی آن با بیمار و خانواده آن هماهنگ شود .
- نتایج (Results): ممکن است در زمان ترخیص جواب برخی آزمایش ها هنوز آماده نباشد و یا نیاز باشد پس از ترخیص آزمایش خاصی انجام شود که باید با بیمار و خانواده وی هماهنگ شود تا پیگیری لازم صورت پذیرد .
- صحبت های لازم: (Talk with me) توجه به ارتباط میان بیمار و ارائه کنندگان ایجاب می کند که در زمینه هایی که لازم است گفتگوهایی با هم داشته باشند که باید جدی تلقی شوند و زمان کافی برای آن در نظر گرفته شود .

❖ تعیین شیوه های آموزشی بصورت:

- آموزشهای چهره به چهره توسط پرستار مسئول بیمار زمان پذیرش، حین درمان و ترخیص و ...
- ارائه پمفلت و جزوات آموزشی در مورد بیماری و مراقبت های بهداشتی و... بارائه توضیحات در این زمینه از زمان پذیرش بیمار
- ارائه آموزشهای گروهی براساس تقویم آموزشی به صورت روزانه و یا هفتگی در سالن اجتماعات و فضاهای عمومی و بخش ها و براساس طرح درس تهیه شده توسط سوپروایزر آموزش سلامت
- ارائه فیلم های آموزشی
- پوسترهای آموزشی که در بخشها و راهروها و فایل های آموزشی
- آموزش تلفنی و چهره به چهره به بیمار و خانواده پس از ترخیص توسط پرستاران بخش ها و پ در کلینیکهای تخصصی قلب و دیابت و... ارائه آموزش انفرادی مشاوره به ویژه برای بیماران کویید ۱۹، قلبی، ریوی مزمن، آسمی، دیابتی، سرطانی، سکنه مغزی، اختلالات روانپزشکی و جراحی و جهت آشنائی با سبک زندگی سالم، ترک سیگار و الکل، تغذیه و رژیم غذایی، ورزش و فعالیت فیزیکی و غیره....
- آموزش در سایت بیمارستان و معرفی آن به بیماران/همراهان
- برقراری ایستگاههای آموزش سلامت جهت پیشگیری و کنترل بیماریهای غیر واگیر(فشار خون، دیابت و سرطان) مطابق با برنامه های ملی

❖ نحوه نظارت بر اجرای برنامه ها:

- نظارت بر فرآیند نیازسنجی آموزشی کلیه بیماران در بدو بستری براساس (سن، جنس، فرهنگ، سطح تحصیلات، عوامل اقتصادی و اجتماعی، نوع فعالیت تخصصی بخش ، سطوح دانش و پذیرش گیرندگان خدمت ، نوع بیماری و مراقبت های پرستاری مورد نیاز)
- نظارت بر برگزاری جلسات کارگروه های کلیه مراکز آموزشی درمانی جهت شناسایی بیماری های شایع و برنامه ی خود مراقبتی بر اساس بیماری های شایع هر بخش در بیمارستان و بارگذاری در سایت آموزشی بیمارستان ها
- پایش کارگروه آموزش سلامت مراکز آموزشی و درمانی (شامل سرپرستار، رابط آموزش سلامت، رئیس بخش، مسئول آموزش به بیمار و سوپروایزر آموزشی)، که راهبردهای آموزش به بیماران و همراهان را پیگیری می نمایند
- کنترل آموزش های خودمراقبتی بیماران براساس فرم نیازسنجی آموزشی و آموزش به بیمار در طول بستری توسط پرستار
- پایش نحوه پیگیری نتایج آزمایشات معوقه با ذکر نوع آزمایش و تاریخ جواب دهی در فرم ترخیص

حوزه معاونت درمان

- نظارت بر آموزش های خود مراقبتی در حین بستری و زمان ترخیص توسط پزشک و پرستار ثبت در برگه مراقبت در منزل
- پایش پیگیری مراقبت در منزل بیماران
- نظارت بر روند صحیح آموزش به بیماران آموزش
- نظارت بر لیست بیماران خاص و تعیین شده در کارگروه سلامت بیمارستان (بیماران دیابتی و فشار خونی ، بیماران با مصرف وارفارین و دیگوکسین، بیماران سرطانی و کلیوی، بیماران تنفسی)
- و بیمارانی که تزریق انسولین دارند و ثبت در دفتر ارتقاء سلامت بخش ها به طور جداگانه و برگزاری کلاس های گروهی برای این بیماران توسط کارشناس واحد سلامت
- نظارت بر ترخیص بیماران، آموزشهای پیگیری شده، ثبت در فرم ۲ برگه آموزش حین ترخیص توسط پزشک و پرستار و تحویل به مددجو و خانواده او و اخذ امضاء و اثر انگشت از ایشان در برگه مربوطه
- کنترل شاخص میانگین درصد اثر بخشی آموزش بیمار
- ارائه آموزش به بیماران به عنوان مراقبت مستقیم در کلیه شیفت ها
- بررسی برخی از بیماران ترخیصی براساس معیارهای تعیین شده در کارگروه آموزش سلامت :
- بیماران دیابتی و به خصوص بیماران دیابتی بارداری، بیماران که اولین بار تشخیص دیابت در این مرکز انجام شده است و افراد سالمند
- بیماران فشار خون
- بیماران با مصرف وارفارین و بیماران مراجعه کننده با مسمومیت با وارفارین
- COPD
- بیماران با تزریق انسولین و بیماران مراجعه کننده با هایپوگلیسمی
- بیماران مزمن اعصاب و روان
- نظارت بر تماس تلفنی براساس چک لیست آموزش حین ترخیص در بیمارانی که غیر از تشخیص اصلی بستری بیماریهای زمینه ای دیگری نیز دارند ، که در ۲ نوبت پس از ترخیص به فاصله ۱۰ مورد ارزیابی اثربخشی آموزش خود مراقبتی قرار می گیرند .
- پایش نتایج کلی اثربخشی آموزش خود مراقبتی بیماران در دفتر پرستاری
- نظارت بر فعال سازی کلینیک و یا ایستگاه های سلامت برای پیشگیری و کنترل بیماری های غیر واگیر مطابق با برنامه های ملی
- نظارت بر برنامه ریزی و مداخلات در پایگاه های سلامت و یا کلینیک ها مطابق با برنامه های ملی پیشگیری و کنترل بیماریهای غیرواگیر
- پایش برنامه های آموزشی برای بیماران / همراهان / مراجعین در خصوص بیماری های فشارخون، قلبی و عروقی، دیابت ، کلیوی و سرطان

تهیه کننده	تأیید کننده	تصویب کننده
لاله افروز (کارشناس مسئول آموزش به بیمار دانشگاه)	لیلا شریفی (مدیر خدمات پرستاری دانشگاه)	دکتر عبدالله غریب زاده

بِسْمِ تَعَالَى

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان هرمزگان

حوزه معاونت درمان

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی هرمزگان

تاریخ

شماره

پیوست